

mraza. Po več tednov leži debel sneg, in kmetje prihajajo s sanmi v mesto. Starejše iz ilovice narejene hiše tedaj prepreže poledica in videti je, kakor bi bile posteklenele. V februarju navadno že mraz pojenjuje. Zeleneti pa bolje začena še le v aprilu. Mraz se pa še aprila ali pa v začetku maja rad povrne in večkrat pade ta čas tudi malo snega. V maju pa po vrtilh začno cveteti drevesa in tedaj je kaj lep pogled. Sicer je pa pomladi rado deževno kakor jeseni in prav prijetnih dnij je pač le jako malo. Še le v juniji se začne večja gorkota in suša ter vode upadejo.

Bližnja sofijska okolica ni baš posebno prijetna, preveč jednolična je. Človeku skoro bolj ugaja po zimi pod snegom nego po leti. Nikjer skoro ni drevja, izvzemši na južni strani je z drevesci obraščeno rebro. Tukaj je posebno dosti lepega sadnega drevja, tako imenovani turški vrtovi. Pogled na Sofijo je od tod jako lep. Vinogradov okrog Sofije ni; pač pa se kažejo še semtertja sledovi nekdanjih vinogradov. Tudi ime vasi Loze, ki pomenja po bolgarski vinograd, kaže, da so se nekdanj okrog Sofije pečali z vinstvom. Nova naprava je park ob carigrajski cesti, po katerem se navadno spreha sofijska gospoda.

(Dalje nasl.)

Poučni in zabavni drobiž.

Politehnika v Zagrebu. V hrvatskih krogih se sedaj razpravlja vprašanje, da se osnuje v Zagrebu šola za zemljermerce, iz katere bi se polagoma razvila politehnika. Sedaj morajo Hrvati hoditi na tuje tehnične šole posebno na Dunaj, v Gradec in Budimpešto. Popolne politehnike ni na vsem slovanskem jugu. V Belemgradu je na visoki šoli tehničen oddelek, ki je pa jako slabo preskrbljen, v Sofiji zemljemerska šola.

Guy de Maupassant, slavni pesnik in povestničar francoski je že celo leto v blaznici. Poslednje dni je nekoliko mirnejši, ali zgubil je vse svoje pesniške sposobnosti in domišljijo. Zatorej tudi ne bode mogel več duševno delovati. Spomin ga je tako zapustil, da še svojih del več ne pozna. To pa dobro čuti, da je postala popolna praznina v njegovih možganih in se zaradi tega večkrat britko joče.

Kolerni bacili v ledu. Preiskave so pokazale, da kolerni bacili ne poginejo kmalu, ako okužena voda tudi zmrzne. Zatorej je pa treba največje previdnosti pri rabi ledu ob času kolere, da se ž njim bolezen ne raznese.

Knez Gregor Gagarin. Dne 30. m. meseca umrl je v Parizu ruski višji dvornik knez Gregor Gagarin. Pokojnik je bil podpredsednik ruske akademije umetnostij in osnovelec starodavninskega muzeja.

Novice.

Dopisi.

Iz Železnikov, 15. febr. (Raznoterosti) V 1. listu letošnjih „Novic“ omenjal sem med ostalim tudi razmer tukajšne izpraznjene zdravniške službe, in sem povdarjal, da je zlasti za mlade gospode doktorje nekako neopravičeno, ako se ne zanimajo kot za svojo prvo zdravniško delovanje primeroma zelo dobro plačane službe. Omenjam naj o tem danes še nekaj, kar sem bil zadnjič prezrl. Protivniki naši so poprej črnili

tukajšno zdravniško službo s tem, kolikšna revščina je pri naših delavcih, in da od njih ni nikakega zaslužka. Temu sumničanju so zdaj popolnoma spodbita tla. Skozi 9 mescev smo imeli lani zdravnika, in skozi ta mali čas je prejel iz delavsko-bolniške blagajnice za ozdravljenje delavcev pri popolnoma normalnih sanitarnih razmerah vendar 212 gld. 70 kr., za zdravila pa 133 gld. 62 kr., vsкупno tedaj 346 gld. 32 kr. — Ako bi bil ostal ostal g. zdravnik celo leto tu, znašala bi bila edino le ta točka njegovega prihodka svojih 500 gld. Ako tedaj to in prihodki v 1. letošnjem listu „Novic“ omenjeni, ter druge ugodne krajne razmere vse skup niso nič, naj pa nič bodo.

Kar zadeva zimo, je bila tudi pri nas precej huda, tako zelo pa vendar le ne, kakor smo brali od drugod. En sam dan menda je bilo mraza 17 stopinj po R.; v primeri z drugimi kraji, kjer so imeli silovite mraze, je to še nekako milostno. Vsled suhega ozračja pa so se bili vodnjaki tudi pri nas do malega posušili. Sora je bila zelo majhna; mlini, žage, fužine in kovaške delavnice so stale dozdej zamrznjene, in kovači-žebjarji so od Božiča do Pusta morali delati le „na pihanje“, t. j. z človeško močjo so gonili mehove, da so zamogli kovati. Pustno nedeljo se je nekoliko omečilo. Odslej se kaže, da bodo vodne naprave (mlini, žage itd.) zamogle zopet redno delati. — Bolezen med otroci je bila en čas ponehala in potihnila; a oživila je vnovič; zlasti med majhnimi otroci rogoviliti so jele precej zelo osepnice. Po nekaterih družinah jih imajo kar vsi otroci. Šolski mladini vendar bolezen prizanaša.

Lansko leto sem poročal enkrat, kako se zlasti po spodnji strani naše Selške doline vkončujejo mladi gozdi s sekanjem tako zvanih „tramičev.“ To „zlo“ pomaknilo se je zdaj tudi v zgornjo stran doline in sega tudi že v Jelovico. Dotični lastniki gozdov se opravičujejo s tem, da jih le trebijo, za kar imajo Nemci tehnični izraz „durchforsten.“ Je li njih delovanje popolnoma opravičeno, nočem preiskovati. Vé se pa, da z drevesca, pripravnega za brzozaven kolec, prej zraste smreka ali jevka, kakor pa iz šibke mladike. In tacih tramičev izvozi se na tisoče. Trebili so se gozdi sicer nekdanj, v toliki meri pa nikdar, kakor zdaj s sekanjem te novodobne lesne robe, ki primeroma le malo vrže ali nese. — Izvaževanje lesovja in oglja iz višin je bilo letos lažje in z veliko manjšimi težavami sklenjeno, kakor o tako zvanih debelih zimah; — a to „dobro“ pa bo imelo tudi morebiti svoj „zlo.“ Na poletje bi utegnili primanjkovati vode, ker plazov po grapah ni, ki hranijo za studence zdatne mokrotne zaklade. Vremenski proroki že zdaj napovedujejo na poletje sušo, koliko pa vedo, pokazala bo prihodnost.

J. L.

Državni zbor.

V seji dne 10. febr. pojasnjuje dr. Tuček šolske razmere na Moravskem in nasproti posl. dr. Fuxu trdi, da je skrajno pretirano, ako se trdi, da se Čehom na Moravskem bolje godi nego Nemcem. Naučni minister baron Gautsch bavi se z dr. Heroldovim govorom o vladnem programu in trdi, da pojem narodne posesti izražen v tem programu ni v nasprotju s členom 19. drž. osn. zakonov. Posl. Suss pravi, da je vladni program glede šol jako nejasen in na dolgo razpravlja razmere, ki so bile nekdanj in so zdaj glede šole mej cerkvijo in državo. Govornik se odločno protivi temu, da bi cerkev zadobila večji vpliv na šolo. Posl. baron Morsey nasprotno trdi, da se bodo konservativni poslanci vedno borili proti sedanji državni šoli in zahtevali versko šolo. Ko je govoril še poročevalec Beer in priporočal proračun za ljudske šole, se je ta na to vzprejel.

V seji dne 15. febr. pričela se je razprava o proračunu pravosodnega ministerstva. Oglasilo se je mnogo go-

vornikov „za“ in „proti“ proračunu. Posl. Edlbacher je zaboljšanje plač diurnistom in uradnim slugam in priporoča v posebni resoluciji zboljšanje plač državnim služabnikom. Posl. Abrahamovič je priporočal pomnožitev okrajnih sodišč na Gališkem. Posl. Sokol se je pritoževal o slabi odgoji v kaznilnicah, o pogostih konfiskacijah, in je konečno razpravljal češko državno pravo. Posl. dr. Menger razpravlja razmere v Šleziji in trdi, da se ondi Slovani ne pomemčujejo in je konečno priporočal mirovne sodbe. Pravosodni minister grof Schönborn bavi se je z vprašanjem, kako bi bilo mogoče avskultante podpirati in s katerimi prihranki možno zgraditi potrebna sodnijska poslopja. Nasproti posl. Suessu, ki je pri šolski debati hvaleč novi šolski zakon klical na pričo pravosodnega ministra, češ da ta lahko potrdi, da je novi šolski zakon dober, ker se zgodi veliko manj hudodelstev kot nekdanj. rekel je minister, da to rad prizna, da pa vsega vpliva ni le pripisovati samo šolskemu zakonu, ampak tudi okoliščin, da je sedaj veliko več šol, kot jih je bilo nekdanj. Blažno more pa šola v tem oziru vplivati na človeka le, če se poklada v šoli velika važnost na versko odgojo. Sicer je pa pripisovati zmanjšanje hudodelstev tudi temu, da se po kaznilnicah skrbi vestno tudi za verski pouk. Posl. dr. Vašaty krepko prijema vlado zaradi njenih pomemčevalnih namenov in zaradi izpodrivanja češčine pri sodn. uradih. Ko je nad eno uro govoril se seja zaključil.

V seji dne 16. febr. poroča posl. dr. Kathrein o nujnem predlogu posl. dr. Ferjančiča glede bede na Kranjskem. O sklepu tega poročila poročali smo že zadnjič. Posl. dr. Vašaty nadaljuje svoj v prejšnji seji pričetni govor. Vlada lasti si v nasprotju z veljavnimi zakoni pravico, izdajati naredbe tudi glede rabe jezikov. Predsednik najvišjemu sodišču Stremayr izdal je ukaz, po katerem je vse tožbe v kakem tujem jeziku preložiti na nemški jezik, predno se razpravljajo pred najvišjim sodiščem. — Ko je govornik izrekel izraz „tuji jezik“, nastal je strašen krik mej mladočeškimi poslanci. Izrekle so se razne ostre opazke proti vladi, zaradi katerih je podpredsednik Chlumecky dotične poslance poklical k redu. — Govornik ostro šiba vlado zaradi tega ukaza, po katerem so vsi nenemški jeziki v Avstriji tuji jeziki. Ves govor trajal je 3½ ure. Govorili so še posl. dr. Bärnreither in Skarzewski „za“ ter posl. Slama in dr. Gessmann „proti“. Posl. dr. Laginja v izvrstnem nad eno uro trajajočem govoru prav temeljito razpravlja pravosodne razmere na Slovenskem in posebej na Primorskem. Govornik odločno graja vlado, ki ničesar ne stori za Slované in ji očita, da ne pozna razmer, oziroma, da jih neče poznati. — Mej govorom poklical je predsednik poslanca Spinčiča k redu zaradi neke razžaljive besede izrečene o tizaškem namestniku Rinaldiniju.

V seji dne 17. febr. prijemata najprve posl. Masaryk in dr. Lueger podprednika Chlumeckega, zakaj, da v prejšnji seji ni takoj zaključil seje, ko je videl, da zbornica ni sklepčna. Podpredsednik je odgovarjal in tolmačil sebi v prid zbornični opravični red. Na to se debata o proračunu pravosodnega ministerstva nadaljuje. Pravosodni minister grof Schönborn zavrača posl. Vašatyja, dr. Laginjo in dr. Gessmanna in odklanja očitavanja, katere so ti izrekli zoper sodno uradništvo. Nadrobno bavi se govornik z Vašatyjevim govorom in o tega nazorih glede punkcij. Predsednika najvišjega sodišča opravičujoč pravi minister, da ta gotovo ni mislil trditi, da so nenemški jeziki v državi tuji jeziki. Sicer pa minister ni bil obveščen o tej naredbi. V vsem se minister še laska, da je ni države na svetu, v kateri bi se v narodnostnem oziru toliko storilo za majhne narode, kakor se stori v Avstriji. Posl. Heinemann in Wrabetz pečata se z vzklikom mladočeškega poslanca grofa Kounica, ki je mej Vašatyjevim govorom v seji dne 16. febr. razžalil pravosodno uradništvo. Posl. Wrabetz še posebej povdarja solidarnost pravosodnega ministra z klerikalci in obžaluje, da se minister ne potegne

krepkeje za napadane uradnike. Pravosodni minister grof Schönborn prebere došli odgovor od najvišjega sodišča, ki potrja, kar je že znano o tej stvari in pravi, da se je zadosti krepko potegnil za uradnike. Govorili so še posl. dr. Byk, Podlaszecki in Pergelt. Razprava se potem zaustavi in volita generalnima govornikoma: proti dr. Herold, za dr. Jaques.

V seji dne 18. febr. predloži trgovinski minister zakonski načrt o zgradbi lokalne železnice iz Tržiča v Červinjan (Goriško), na kar se nadaljuje razprava o proračunu pravosodnega ministerstva. Glavni govornik „proti“ posl. dr. Herold očita liberalcem, da si hočejo grof Kouničev vzklik glede uradnikov izkoristiti. Kakor znano, imajo uradniki neko antipatijo zoper levičarsko stranko. Ker so pa uradniki važen faktor pri volitvah, hočejo jih liberalci sedaj s tem za se pridobiti, da se silijo jih zagovarjati in za nje zahtevajo zadoščenja. Posl. Wrabetzu očita govornik nedostojnost glede načina, v katerem je govoril ta o mladočeški stranki. Govornik se peča z jezikovnim vprašanjem pri čeških sodiščih, odločno zavrača Stremayra zaradi njegovega ukaza, po katerem so vsi nenemški jeziki v Avstriji tuji jeziki, zmatra to za žaljenje in zahteva zadoščenja za to od vlade. Slovani zahtevajo ednakopravnost, kedar se bo ta izvedla, tedaj bo mir zavladal v državi. Glavni govornik „za“ posl. Jaques prijema grofa Kounica zaradi razžalitve uradnikov in ni zadovoljen s pravosodnega ministra odgovorom na napade na uradnike. Uradni jezik je nemški pri najvišjem sodišču, drugi jeziki so torej vsi tuji. Razprava se na to zaustavi. Posl. grof Kuenburg popravlja stvarno, da se z izrazom tuji jezik ni hotel nihče žaliti. Po nekaterih stvarnih popravkih posl. dr. Laginje, dr. Vašatyja in Dostala se seja zaključil.

— **Spominski dan.** Dne 18. t. m. preteklo je ravno 40 let, ko se je zlobna roka predrznila in z nožem napala našega presvetlega vladarja Franca Jožefa I. V proslavo srečne rešitve Nj. Veličanstva ob tem krutem napadu imeli so ljubljanski veterani v nedeljo dne 19. t. m. sv. mašo. Na enak način slavili so ta dan tudi domžalski veteranci. Tudi iz drugih krajev širne Avstrije se poroča, da so za to srečno rešitev s primernimi slavnostmi hvalili Boga.

— **Njega ces. visokost nadvojvodinja Valerija** hči našega presv. cesarja je povila sina. Tem povodom poklonili so se g. dež. voditelju dvornemu svetniku baronu Heinu načelniki raznih zastopov in ga prošili, da sporoči najudanejšje čestitke do najvišjega prestola.

— **Škofovska petdesetletnica sv. Očeta** praznovala se je po vsem Slovenskem prav slovesno. Ljubljana bila je v predvečer slovnostnega dne t. j. 18. t. m. prav ukusno razsvetljena. Raz cerkva in nekaterih hiš vihrale so tudi zastave. V slavnostni dan bila je v stolni cerkvi velika slovesna sv. maša, katero je daroval prevzvišeni gosp. knezoškof in so se je udeležili dostojanstveniki vseh civilnih in vojaških oblastev. Po končani sv. maši poklonile so razne deputacije društev in zastopov prevzv. g. knezoškofu ter mu prijavile najsrčneje čestitke za sv. Očeta. Zvečer bila je slavnost v domu društva kat. rokodelskih pomočnikov, katero je napravila katoliška družba in ji je prisustovalo mnogobrojno občinstvo. Tudi šolska mladina ljubljanska praznovala je dostojno to lepo slavnost. Učenci ljudskih šol imeli so v soboto prosto in so se skupno udeležili sv. maše, srednje šole pa so v nedeljo pri slovesni sv. maši slavile ta redki praznik. O enakih slavnostih, kakor so se vršile v Ljubljani prihajajo poročila tudi z dežele. Po vseh večjih krajih so bile lepe razsvetljave, na gričih požigali so se kresovi, po cerkvah pa so se brale slovesne sv. maše, pri kateri je pobožni slovenski rod pošiljal iskrene želje k Vsemogočnemu, da bi ohranil slavnoladujočega papeža Leva XIII. še mnogo let pri življenji.